

Wyrok z dnia 14 grudnia 2000 r.

I PKN 138/00

1. Pominięcie nauczyciela w przydziale zajęć z powodu "niedoboru etatów" powstałego w rezultacie wadliwej polityki dyrektora szkoły w zakresie zatrudnienia, bez związku z procesem dydaktyczno-wychowawczym, nie stanowi zmiany planu nauczania w rozumieniu art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.).

2. W doborze nauczyciela do przeniesienia w stan nieczynny (art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela) pracodawca powinien uwzględnić także podstawę nawiązania stosunku pracy (mianowanie, umowa o pracę).

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2000 r. sprawy z powództwa Anny J. przeciwko Przedszkolu Publicznemu [...] w R. o uznanie przeniesienia w stan nieczynny za bezskuteczne, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 25 listopada 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu wyrokiem z dnia 25 listopada 1999 r. [...] oddalił apelację Przedszkola Publicznego [...] w R. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Radomiu z dnia 19 sierpnia 1999 r. [...], uznającego za bezskuteczne przeniesienie Anny J. w dniu 24 maja 1999 r. w stan nieczynny, dokonane przez stronę apelującą.

Sąd ustalił, że Anna J. jest zatrudniona w pozwanym przedszkolu jako nauczyciel od 1 września 1986 r. Jest nauczycielem mianowanym. W roku szkolnym 1998/99 przedszkole prowadziło cztery oddziały; w roku szkolnym 1999/2000 liczba

oddziałów nie uległa zmianie. Nie zmieniła się także liczba dzieci przyjętych do przedszkola ani liczba godzin pracy. Powódka ma kwalifikacje do nauczania we wszystkich grupach przedszkolnych. W dniu 24 maja 1999 r. Anna J. otrzymała pismo przenoszące ją w stan nieczynny z powodu zmian organizacyjnych - zmiany planu nauczania - uniemożliwiających dalsze jej zatrudnienie u strony pozwanej.

W ocenie Sądu, podana powódce przyczyna przeniesienia w stan nieczynny nie jest prawdziwa. W przedszkolu nie nastąpiła żadna okoliczność, która uzasadniałaby zastosowanie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.). Nie jest bowiem zmianą organizacyjną „zdublowanie się etatów” na co powołuje się strona pozwana. Reforma oświaty nie objęła zasad funkcjonowania przedszkoli, a centralna zmiana planu nauczania nie miała w nich miejsca od 1994 r. „Zdublowanie się etatów” nie jest zmianą planu nauczania, ale efektem błędnej polityki kadrowej dyrekcji przedszkola. W okresie gdy dwie nauczycielki przedszkola - Gabriela K. i Krystyna T. - przebywały na urloпах dla poratowania zdrowia, zatrudniono Marię M. na podstawie trzech kolejnych umów terminowych, z których trzecia, z mocy prawa, przekształciła się w umowę bezterminową. Powrót nauczycielek z urlopow spowodował brak jednego etatu, który zajęła Maria M. Także kryteria doboru do przeniesienia w stan nieczynny nie zasługują, w ocenie Sądu, na aprobatę. Nie uwzględniono bowiem ani łącznego stażu zatrudnienia poszczególnych nauczycielek, ani ich okresu pracy w przedszkolu, lecz jedynie posiadanie dodatkowych kursów doszktałających.

Przedszkole Publiczne [...] w R. zaskarżyło ten wyrok kasacją. Wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i oddalenie powództwa lub o uchYLENIE obu wyroków i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, w każdym przypadku z przyznaniem jej od powódki kosztów postępowania. Zdaniem pełnomocnika strony skarżącej, „stan faktyczny sprawy w całości odpowiada dyspozycji art. 20 ust. 1 - ustawy - Karta Nauczyciela”, lecz Sąd przyjął błędną interpretację pojęcia „zmian w planie nauczania”. Plan nauczania jest „dokumentem opracowanym przez dyrektora placówki zawierającym podział na poszczególne zajęcia, organizację pracy przedszkola, tygodniowy wymiar godzin pracy, oraz wykaz godzin pracy pozostających do rozdysponowania i podziału między nauczycieli”. W oparciu o ten dokument należy oceniać czy nastąpiła zmiana planu naucza-

nia w stosunku do poprzednio realizowanego i czy zmiana ta umożliwi dalsze zatrudnienie powódki w pełnym wymiarze czasu pracy. Możliwość dalszego zatrudnienia nauczyciela zależy od tego czy w dniu przeniesienia w stan nieczynny było uzasadnienie „etatowe” dla utrzymania zatrudnienia w dotychczasowej ilości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393¹¹ KPC, Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji biorąc pod rozwagę z urzędu wyłącznie nieważność postępowania. Granice kasacji wyznaczają jej podstawy. Pełnomocnik Przedszkola Publicznego [...] wskazał jako podstawę skargi naruszenie prawa materialnego. Znaczy to, że ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku należy uznać za niewadliwe. Jest nimi związany Sąd Najwyższy rozpoznając kasację.

Według art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny jest dopuszczalne wówczas, gdy nie jest możliwe dalsze jego zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy z powodu całkowitej lub częściowej likwidacji szkoły albo zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania.

Sąd ustalił, że w roku szkolnym 1999/2000 w pozwanym przedszkolu nie nastąpiły w porównaniu z rokiem poprzednim, a także z latami 1997/1998 i 1998/1999, żadne zmiany organizacyjne. Nie zmieniła się liczba dzieci przyjętych do przedszkola ani liczba godzin pracy. Nie zmienił się także plan nauczania. W przedszkolu zwiększono wprawdzie liczbę godzin nauczania religii, ale dla katechety przewidziany jest osobny etat. Konieczność zwolnienia jednego nauczyciela spowodowana została błędną polityką kadrową dyrekcji. Zgadzając się z poglądem strony pozwanej, że planem nauczania jest rozkład określonych zajęć i przydział godzin ich realizacji poszczególnym nauczycielom, zaaprobować należy stanowisko Sądu, że „zmiana” planu nauczania nie polega na pominięciu jednego nauczyciela i nie przydzieleniu mu godzin w rezultacie „nadmiaru etatów” wynikającego z wadliwej polityki zatrudnienia, bez związku z procesem dydaktyczno - wychowawczym. Planem nauczania w przedszkolu jest, jak twierdzi sama strona pozwana, „organizacja przedszkola”. Poza zmianami personalnymi wynikającymi z urlopowania Gabrieli K. i Krystyny T., zastąpienia ich Marią M. oraz zwiększeniem liczby godzin religii (powodującym do-

datkowe obciążenie katechety), dokumenty o tej nazwie z lat 1997/1998, 1998/1999 i 1999/2000, nie zawierają żadnych innych „nowości”.

Podzielić trzeba także ocenę Sądu, co do wadliwego doboru Anny J. do przeniesienia w stan nieczynny. Powódka była wieloletnim nauczycielem mianowanym. Maria M. została zatrudniona na podstawie umów o pracę na czas zastępstwa nieobecnych w pracy „stałych” nauczycielek Gabrieli K. i Krystyny T., którym udzielono urlopu dla poratowania zdrowia. Pierwsza z nich powróciła do pracy 1 września 1998 r.; druga korzystała z urlopu do 26 lutego 1999 r. Błędne jest stanowisko strony skarżącej, zaaprobowane, jak się wydaje, przez Sądy obu instancji, jakoby trzecia umowa o pracę zawarta z Marią M. na czas określony przekształciła się w umowę bezterminową. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę zgadza się z poglądem, że art. 25¹ KP nie ma zastosowania do nauczycieli (por. wyrok SN z dnia 2 września 1999 r., I PKN 235 /99, nie publikowany). Podstawy zatrudniania nauczycieli zostały uregulowane w Karcie Nauczyciela wyczerpująco. Przepisy tej ustawy ograniczają dopuszczalność zawierania umów o pracę na czas określony do przypadku zaistnienia potrzeby wynikającej z organizacji nauczania lub zastępstwa nieobecnego w pracy nauczyciela „stałego” (art. 10 ust. 4 zdanie 2). Dyrektor przedszkola nie miała zatem obowiązku zatrudniania Marii M. po 26 lutego 1999 r. Nadto, w doborze nauczyciela do dalszego zatrudniania powinna być uwzględniona także podstawa nawiązania stosunku pracy. [...] Dlatego, że trwałość stosunku pracy nauczyciela mianowanego jest chroniona bardziej niż nauczyciela zatrudnionego na podstawie umowy o pracę. Wynika to już choćby z samego sformułowania przyczyn rozwiązania stosunku pracy (art. 23 i art. 27 KN).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====